

Z cestopisu Nechte psa doma

Věra Nosková

Vietnamský *spací* autobus

Hanoj je bizarní a občas rozčilující město. Nejezdí tu tramvaje, nemají metro, městskou hromadnou dopravu zajišťují jen autobusy, ale hlavně se miliony Vietnamců přemísťují na svých skútrech a motorkách. Chodníky jsou jimi hustě zatarasené, kromě těchto přibližovadel bývají zaplněné také maličkými plastovými židličkami, na nichž sedí drobní Vietnamci a požívají z misek tyčinkami cosi z vedlejšího stánku. Kolem nich se válí odpadky, majitelky těch improvizovaných, nevábných jídelen myjí na ulici v podřepu nádobí v plastových dřezech hadicí. Vedle výstavních domů se krčí barabizny. Chodci se proplétají na vozovce mezi motorkami, auty a tuktuky, všude troubení, halas, do toho mňoukání jejich pop muziky. Kýče, plast, sladkobolná zdobnost v růžové a fialové, mnoho klumprtu, který třeba Evropan nepotřebuje, ale žádná voňavá pekárna, není tu téměř možné nakoupit si ve větší a dobře zásobené samoobsluze. Jiný svět, který naše požitky nezná a my mnohdy nemáme pochopení pro ty jejich.

Je jen 14 nad nulou, zataženo, mží. Katar průdušek sice po antibiotikách odezněl, ale mám mohutnou rýmu a kašel. Za týden má být zase teplo, a my budeme někde v horách u horských kmenů, prý v nádherné krajině.

V Hanoji jsme zůstali tři dny. Noční vlak do hor měl vyprodaná místa, tak Jirka zakoupil jízdenky na noční, prý *spací* autobus, docela jsme na něj byli zvědaví. Měl vyjet až v půl desáté v noci, co si do té doby počneme? Z hotelu nás chtěli vypakovat o poledni... Prosili jsme je, ať nás tam ještě pár hodin nechají... Tak prý ano, ale za patnáct dolarů! Souhlasili jsme, nechtělo se mi trávit od dvanácti do půl desáté v noci čas na ulici. Psala jsem raději v tom čase objednaný fejeton a Jirka měl také svou práci. Martin řekl, že radši bude chodit po ulicích a ty peníze probendí v pivu, než aby platil. Před odjezdem, autobus měl být přistaven pár metrů od hotelu, se Jirka šel ještě projít, chtěl si dát někde kafe. V devět za mnou do pokoje přiletěl recepční a začal mě s hysterickými posunky vyhazovat z pokoje. Už jsem měla dobaleno, zbývalo se obout a zkontrolovat, jestli jsem tu něco nezapomněla. Před hotelem čekal další naháněč a divokými posunky mě nutil, abych přešla ke katedrále. Tam stál minibus, uvnitř seděli lidi, Jirka nikde. Martin mu tedy zavolal, a Jirka mu řekl, že bude do minuty zpátky. Bágl měl ještě v recepci, Martin pro něj doběhl. Odmítla jsem nastoupit, dokud Jirka nepřijde.

Vypadali totiž na to, že by byli schopni odjet bez něj, aťsi měl u sebe pro nás všechny jízdenky. Strkali do mě, abych zalezla do minibusu, řvali na mě jak gestapáci. Co je to za minibus, kde je spací autobus? nic jsme nechápali, uši nám trhalo jejich vzteklé vietnamské štěkání. Jirka konečně doběhl, ukázal jim jízdenky a chtěl od nich vysvětlení, proč se jede už v devět místo v půl desáté a minibusem, namísto spacím autobusem. Anglicky neuměli. Místo vysvětlení nám začal jeden skrět vytahovat už naložené bágly a zuřivým gestem nám ukazoval, že s nimi nepojedem, chtěl nás vyhodit navzdory tomu, že viděl jízdenky. Nakonec jsme rychle nastoupili, bágly zůstaly na svém místě a my se rozjeli, já s duší plnou pobouření až zhnusení. Takové chování při přepravě v Evropě neznáme. Dovezli nás kousek přes Hanoj, tam nás vysadili u chodníku, pochopili jsme, že na tohle místo má dojet ten spací autobus. Přijel až za dvacet minut.

Hned u řidiče jsme se museli zout, na boty nám dali igelitový sáček. Uvnitř jsme spatřili dozadu zakloněná sedadla, kolem nich postraňky z kovových trubek. Snažili jsme se do těch kójí nasoukat, místo pro natažené nohy tu nebylo, prostě jsme se stali skrčenci. Za hodinu nás začaly brát křeče do nohou. Měli jsme do místa určení dojet v pět ráno, doufali jsme, že částečně vyspalí... Spát se samozřejmě nedalo, a nebylo pět ale tři hodiny v noci, když nás vysypali v nějakém městečku, doufali jsme jen, že to bude to naše.

Stojíme ve tři v noci v cizím městě, je zima, máme u nohou těžké bágly... Co teď? Jiří zavelel, že on a Martin se vrhnou na opačné strany a budou hledat ubytování, já zatím počkám u báglů. Tož jsem, s duší poněkud vyrajbovanou, čekala. Asi za čtvrt hodiny došel Martin s nepořízenou. Vtom se k nám přihasil taxík, Jirka v něm seděl a velel, abychom nasedli, že nás taxikář doveze k místu, kde nás levně ubytují. S obavami jsme nastoupili, taxikářům nedůvěřujeme, však známe jejich metody z Prahy, a před vietnamskou taxikářskou mafii jsme byli varováni. Ale za dvě tři minutky jsme už stoupali s klíčkama po schodech k našemu pokoji, Jirka dal tomu kloučkovi z taxíku padesátku. Chtěl jen dvacku, odvezl nás sotva půl kilometru, ale dostal nás z krajně nepříjemné situace.

* * * * *

Národní park Khao Sok v Thajsku

Hladina divoce členitého obrovského jezera je blankytný satén. Vápencové bizarní horské útvary s téměř kolmými stěnami porostla divoká džungle. Teď, v sedm ráno jsou zahalené

mlžným oparem, vystupují z těch nekonečných vod, mizí, zrcadlí se, vynořují se další vápencoví obří, duchové tajemné divočiny. Nejvyšší hora dosahuje 960 metrů nadmořské výšky. Odstíny jemně modré, stříbřité, blankytné, azurové a holubí šedi teď vystřídala sytě smaragdová zátoky, k níž sestupují z džungle bambusové porosty. Náš průvodce vypíná motor lodi, tiše sedíme a posloucháme skřeky skrytých exotických ptáků a pak konečně zahlédneme ve větvích nejvyšších stromů makaky. Vydávají legrační strašpytlovské zvuky bojimbojim, létají ve větvích jako artisti na vysutých hrazdách. Z mlh se klube tropické slunce, fotíme jeho mlhami zastřený žár, věnuju vzpomínku impressionistům, to by byla pastva pro jejich oči a štětce.

Zíráme, sotva dýcháme v radostném úžasu. Na pramici nás sedí kolem tuctu, samé bílé tváře, mladičkový Thajec Kit nás sem zavezl. Přespali jsme v prostém bungalovu, jejich řada s prkenným chodníčkem spočívá na barelech připoutaných k břehu.

Jsem tady. V Thajsku. Léta jsem o tom snila a na tu cestu šetřila poté, co se z Jihovýchodní Asie vrátil nadšený syn. Byl to jeho největší fotovandr v životě, a jeho fotky mi učarovaly. Obří Národní park Khao Sok je domovem slonů, gibbonů, vzácného malajského tapíra i největší květiny světa, Rafflesie, s průměrem květu 80 centimetrů. Přehradní jezero Radjaphapha, dokončené v roce 1982, se stovkami ostrůvků o rozloze 165 čtverečních kilometrů se trápí spousty výběžků právě v národním parku Khao Sok. Další den se vypravujeme přímo do džungle, cílem je netopýří jeskyně. Na její prohlídku nemám odvalu, musela bych se v ní brodit po krk ve vodě, žádné upravené cestičky ale náročný terén při mizerném osvětlení. Ale chci alespoň projít těch pár kilometrů džunglí, moc mě láká. Jdu s partou mladých mužů, podávají mi ruku při zdolávání vysokých kamenů. Všechno je mokré, kluzké jsou kameny a kmeny ležících stromů, brodíme se potoky, čvachtáme rozsáhlými loužemi, které nelze obejít. Hledám oporu v okolních kmenech, ale když se chytnu kmene bambusu, ruka mi sklouzne, je mokrá, už málem sahám po větvi než si všimnu, že je obalená dlouhými tvrdými trny. Zvířata jsou ovšem schovaná, dokonce i hmyz. Muselo k tomu dojít, uklouzla jsem a upadla, a hned po mě taky skočil zákeřný šlahoun s trny. Jsem zvedána, zkoumána, jsem -li v pořádku, trochu té krve utřu papírovým ubrouskem a trmácím se dál. Džungle se mi od té chvíle jeví lákavější z dálky. Těch šest kilometrů v terénu pro mladé borce nakonec zdolávám.

Odstoupila jsem od všedních starostí, od žabomyších pŮtek domácí politiky, dokonce jsem pozapomněla na problémy Evropy. Jako se džungle nezdá z dálky nebezpečná, umenšují se problémy, které mě rozčilovaly ještě před měsícem při sledování médií v Praze. Dívám se na thajskou televizi, rozumím jen obrázkům, ale je zřejmé, že je Evropa moc nezajímá, neukazují

ani uprchlíky, mají své starosti a radosti. Namátkou zjišťujeme, jestli znají naši zem, omluvně se usmívají. Až včera mladý kluk ve stánku na ten opatrný dotaz vyhrknul: Ahoj! Miluju tě. Zasmáli jsme se. Prý se to naučil od nějakých turistů z Čech. Thajci nesnášejí projevy negativních emocí. Člověk, který neovládne vztek, mizernou náladu, je protivný, stěžuje si, vyčítá, ztratí před nimi tvář. Otočí se od něj a bez pozdravu odejdou. Jsou poctiví, krádež se tu považuje za zvlášť odporný zločin. Jsem ráda, že jsem je poznala, mohla žít v jejich blízkosti.